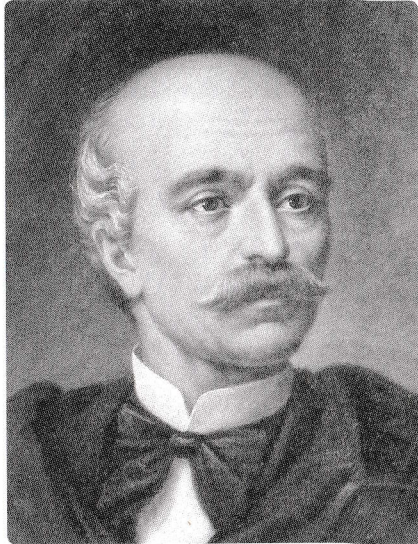

LBRIS

We know
books

1818-1890

V. Alecsandri

VASILE ALECSANDRI

OPERE

Ediție în trei volume

1

POEZIE

Studiu introductiv de Diana CÂMPAN
Repere cronologice de Victor DURNEA
Ediție îngrijită de Mihai PAPUC

Știința

CUPRINS

I. Din volumul „PROZĂ” (1876)

Istoria unui galbân	5
Suvenire din Italia. Buchetiera de la Florența	39
Iașii în 1844	58
Un salon din Iași	66
O primblare la munți	84
Borsec	107
Balta-Albă	114
Călătorie în Africa	127
Un episod din anul 1848	209

II. Din PERIODICE

Dridri	221
[Vasile Porojan]	241
Margărita	248
<i>Tarde venientibus ossa</i>	278
[Introducere la scrisorile lui Ion Ghica către Vasile Alecsandri]	284

III. POSTUME

Suvenire din 1855	295
Un orator mut	298
[Pâinea amară a exilului]	301
NOTE ȘI COMENTARII	306
ICONOGRAFIE	311

ÎN COLECȚIA
„MOȘTENIRE” AU APĂRUT:

Petre V. ȘTEFĂNUCĂ. Folclor și tradiții populare. Ediție în 2 volume (1991)
Dimitrie RALET. Scrieri alese (1991)
Iacob NEGRUZZI. Scrieri alese. Ediție în 2 volume (1992)
Alexandru VLAHUȚĂ. Scrieri alese. Ediție în 2 volume (1992)
Ioan SLAVICI. Scrieri alese. Ediție în 2 volume (1993)
Ion NECULCE. Cronica copiată de Ioasaf Luca (1993)
Alexei MATEEVICI. Opere. Ediție în 2 volume (1993)
Constantin STAMATI. Scrieri (1993)
Barbu DELAVRANCEA. Opere alese. Ediție în 2 volume (1994)
Liviu REBREANU. Opere. Ediție în 2 volume (1994)
Octavian GOGA. Opere (1994)
Lucian BLAGA. Opere. Ediție în 2 volume (1995)
Vasile BOGREA. Opere alese (1998)
Petre V. ȘTEFĂNUCĂ. Scrieri. Datini și creații populare (2008, 2021)
Gheorghe V. MADAN. Scrieri. Ediție în 2 volume (2011)
Ion BUZDUGAN. Scrieri. Ediție în 2 volume (2014)
Dumitru C. MORUZI. Scrieri. Ediție în 2 volume (2014)
Leon DONICI. Scrieri. Ediție în 2 volume (2015)
Alecu RUSSO. Opere (2015)
Ion Luca CARAGIALE. Opere. Ediție în 3 volume (2015)
Magda ISANOS. Scrieri (2016, 2017, 2020, 2021)
Constantin NEGRUZZI. Opere. Ediție în 2 volume (2017)
Dumitru IOV. Scrieri. Ediție în 2 volume (2017)
Andrei CIURUNGA. Scrieri (2018)
Nicolae BĂLCESCU. Opere. Ediție în 2 volume (2018)
Alexandru ROBOT. Scrieri. Poezie. Proză. Publicistică. Eseu (2018)
Alexandru ROBOT. Scrieri. Eseu. Publicistică. Cronici. Interviu (2019)

Charles de Tourtoulon, Albert de Quintana y Combis, dr. Mihail Obedenaru și Graziado Ascoli acordă premiul (o cupă simbolică) poeziei lui Alecsandri. Textul poeziei a fost publicat pentru prima oară în ziarul *Timpul*, nr. 108, din 18 mai 1878.

Întregul ciclu apare în 1880 în volumul de poezii din ediția „Opere complete (IX). Poezii (III). Legende nouă. Ostașii noștri”.

OSTAȘII NOȘTRI

Poeziile din acest ciclu sunt consacrate neînfricaților luptători în războiul pentru independență din 1877–1878. Textele au fost scrise în perioada dintre lunile mai 1877 și februarie 1878. Poetul se afla la Mîrcești, retras din viața politică, nemulțumit de evoluția acesteia, deprimat de dispariția bunului său prieten de o viață Costache Negri. Războiul pentru independență devine pentru Alecsandri un fericit prilej de a ieși din letargia care îl cuprinsese și de a reveni la uneltele sale. Această stare de spirit este mărturisită într-o scrisoare de la 22 octombrie 1877 către Iacob Negruzzi: „Mulțumesc însă lui Dumnezeu că m-a învrednicit a vedea în apusul vieții mele ceea ce din copilărie mi-am dorit să văd: *românul în luptă de moarte* sau mai bine zicând, *românul intrat în noua viață...* Românul, lăsând plugul în câmp și apucând arma ruginită de patru veacuri, a pășit semeț în fruntea morței, a dat în dușman cu bărbăție și a șters rugina de pe armă în peptul ce-i aținea calea. Plugarul blând s-a transfigurat într-o clipă și prin avântul său de vitejie a știut să schimbe porecla glumeață de curcan, într-un titlu glorios ... De acum mă pot duce pe urma amicilor mei dispăruți; mi-am văzut visul cu ochii. Nu mai pot vedea nimic mai frumos”.

Inspirat de noul climat sufletesc în care trăiește, cuprins de febra evenimentelor legate de această luptă aprigă pentru cucerirea independenței României, Alecsandri își transpune emoțiile aproape direct în versuri emoționante pline de entuziasm, creând astfel modele de poezie patriotică și cetățenească. Critici și istorici literari au recunoscut în autorul *Ostașilor noștri* pe „primul și cel mai bun rapsod al vitejiilor și jertfelor de sânge care au asigurat independența tânărului stat român” (G. Munteanu).

Poeziile acestui ciclu au fost publicate mai întâi, în cea mai mare parte, în revista *Convorbiri literare*. Pentru prima oară, după publicarea lor în reviste sau ziare, textele au apărut la București, într-o broșură cu titlul *Ostașii noștri* editată de Socec în 1880. În același an, 1880, ciclul este inclus în volumul de poezii din ediția „Opere complete (IX). Poezii (III). Legende nouă. Ostașii noștri”.

VARIA (B)

Poeziile reunite în acest ciclu au fost publicate de Vasile Alecsandri sub titlul de *Varia* în volumul V al ediției „Opere complete, Teatru”, apărut în 1884, alături de piesa *Fântâna Blanduziei*. Majoritatea acestor texte sunt scrise după anul 1875, iar o parte dintre ele au apărut mai întâi în publicațiile periodice ale timpului.

Poeziile *Brind*, *Patru regini*, *Erin*, *Poetului Mistral*, *Ronsard la Tuluza*, *Domnului Louis Roumieux*, *Domnului Gabriel Azaïs* și *Inscripție pe viaducul de la Forcalquier* sunt scrise cu prilejul călătoriei lui Alecsandri în anul 1882 în Provence, unde a fost organizată o adunare a felibrilor și unde a fost sărbătorit poetul ca autor al poeziei *Cânticul gîntei latine*, premiată în 1878.

Litera **B** dintre paranteze a fost adăugată în 1965 de cercetătorii și valorificatorii operei lui Alecsandri, G.C. Nicolescu și Georgeta Rădulescu-Dulgheru, pentru a diferenția acest ciclu de altul, denumit de poet fără distincție tot *Varia* și apărut în volumul III al ediției „Opere complete, Poezii III”, Editura Socec, 1875.

CUPRINS

Vasile Alecsandri – un scriitor dincolo de timpul său (<i>Diana Câmpan</i>)	5
Repere cronologice (<i>Victor Durnea</i>)	16
Notă asupra ediției (<i>Editorii</i>)	37

DOINE (1842–1852)

Doina	39
Baba-Cloanța	40
Sora și hoțul	45
Crai-nou	47
Maghiara	50
Altarul Monastirei Putna	54
Andrii-Popa	55
Groza	58
Ursiții	59
Strigoii	61
Ceasul rău	63
Strunga	66
Cântic haiducesc	67
Făt-Logofăt	69
Hora	71
Zburătorul	72
Tatarul	74
Cinel-cinel	74
Mândrulița de la munte	75
Dorul româncei	76
Cântic ostășesc	77
Dorul	78
Doina iubirei	79
Mărioara, Florioara	80

Steluța	96
Lăcrimioare	97
8 mart	98
De crezi în poezie... ..	101
O noapte la țară	101
Vezi tu vulturul... ..	103
Despărțirea	104
Dulce înger... ..	105
Cântic de fericire	106
Păscarul Bosforului	107
Așteptarea	109
Veneția	110
Barcarolă venețiană	112
Biondineta	113
O seară la Lido	115
Gondoleta	116
Canțonetă napolitană	118
Visurile	118
Adio	119
Pe marea	121
Ursita mea	122
La Veneția mult duioasă	124

SUVENIRE

Visul	126
Pe malul mării	128
Păserica	129
Maiorului Iancu Bran	130
Dezrobirea țiganilor	130
Oadă către Bahlui	131
Zimbrul și vulpea	132
Curcile	132
Frumoasa copilă	133
Adevărul și minciuna	134
Pe un album necunoscut	135
Romanță	135
Adio Moldovei	136
La mormântul lui Gr. Romalo	137
Întoarcerea în țară	138
La moartea lui P. Cazimir	139

Dridri	139
Umbrei lui Nicu Ghica	142
Dor de călătorie	144
Bosforul	144
Strofe lui C. Negri	146

MĂRGĂRITĂRELE (1852-1862)

Deșteptarea României	148
Sentinela romană	150
Moțul și secuicul	157
Vis de poet	159
Biserica risipită	162
Cânticul Margaritei	165
Păserica mării	166
Floarea oceanului	167
Muntele de Foc	168
Hoțul și domnița	170
Ce gândești, o! Margarită	171
Iahtul	172
O noapte la Alhambra	174
Seguidilă	177
El R'baa	178
Stelele	179
N. Bălcescu murind	180
Anul 1855	181
Cântice și sărutări	182
Banul Mărăcină	184
La Sevastopol	187
Dragoș	189
1 Mai	192
Adio	192
Cântice de lume	194
Visul lui Petru Rareș	195
Emmi	200
Moldova în 1857	201
Noaptea Sfântului Andrii	204
Dorul de mare	206
Surorii mele	208
Steaua țării	209
Hora Unirei	210

Presimțire	211
Pe albumul drei Ida Vegezzi Ruscalla	212
Pilotul	212
La Palestro	214
La Magenta	215
Gondola trece	216
Corona vieței	217
La poezii români	223
Lacul de Como	224
Romanță	224
Crinul	225
Cristos a înviat	226
Înșiră-te, mărgărite	227

PASTELURI (1862-187...)

Serile la Mircești	239
Sfârșit de toamnă	241
Iarna	241
Gerul	242
Viscolul	242
Sania	243
Mezul iernei	244
La gura sobei	244
Bradul	245
Sfârșitul iernei	246
Oaspeții primăverei	247
Cucoarele	248
Noaptea	248
Dimineața	249
Tunetul	249
Floriile	250
Paștele	251
Plugurile	252
Sămătorii	252
Rodica	253
Lunca din Mircești	253
Malul Siretului	255
Flori de nufăr	255
Concertul în luncă	256
Vânătorul	258

Puntea	258
Balta	259
Fântâna	260
Secerișul	260
Cositul	261
Portret dedicat doamnei X... Y... Z...	261
Portret dedicat princesii Natalia Ghica	262
Pe coastele Calabrei	263
Linda-Raia	263
Calea-Robilor	264
Buchet	264
Mandarinul	266
Pastel chinez	267
Baraganul	268
Valul lui Traian	270

VARIA (A)

Marea Mediterană	272
Tânăra creolă	276
Strofe scrise pe un părete	278
Imn religios	278
Imn lui Ștefan cel Mare	279
Glas din stele	280
Ieri și astăzi	282
Amicului A. Donici	283
Moara de vânt	284
Lupul și momița	285
Bucovina	286
Visul ferice	287
Cântic sicilian	287
Serenada	288
Căderea Rinului	289
Vânători și vânătoare	290
Soarele, vântul și gerul	291
Scrânciobul	292
Vântul	293
Stelele	293
Două suflete	294
Omul singuratic	294
Mărgărinta din Muncel	296

Ștefan-Vodă și codrul	297
Ștefan și Dunărea	298
Pungulița	299
Pe albumul princesii Aglae Rosetti	300
Pe albumul domnișoarei Maria Docan	301
Pe albumul domnișoarei A. Jora	302
Pe albumul domnișoarelor Florescu	303
Pe albumul dnei Z.	304
Pe albumul unei copilițe pariziane	305
Pe albumul trei X.	306
Strofe despărechete	308

LEGENDE

Dumbrava Roșie	310
Răzbuarea lui Statu-Palmă	334
Ana Doamna	337
Calul cardinalului Bathori	340
Tudora de la Târșor	342
Odă statuiei lui Mihai Viteazul	343
Legendă de la Dorna	345
Toamna țesătoare	347
Palatul Loredano	349
Pohod na Sybir	351
Legenda rândunicăi	354
Dan, capitan de plai	358
Grui-Sânger	368
Legenda ciocârliei	376
Vlad Țepeș și stejarul	385
Legenda lăcrimioarei	387
Cuza-Vodă	388

LEGENDE NOUĂ

Cânticul ginteii latine	390
Răpirea Bucovinei	391
Hodja Murad-Pașa	395
Garda saraiului	399
Noaptea albă	402
Vântul de la miazăzi	406
Ghioaga lui Briar	409
Murad Gazi sultanul și Becri Mustafa	413

Prier și fata iernei	425
Poiana fărmeătoare	428
Dedicare	431
Dorul de brazi	431
Soare de iarnă	432
Strofe improvizate lui C. Rolla	433
Stroe Plopan	434

OSTAȘII NOȘTRI

Balcanul și Carpatul	437
Peneș Curcanul	438
Sergentul	444
Păstorii și plugarii	445
Frații Jderi	446
Căpitanul Romano	448
Hora de la Plevna	449
Hora de la Grivița	451
Marșul călărașilor	452
Oda ostașilor români	452
Epistola generalului Florescu	454

VARIA (B)

10 Mai 1881	457
Imnul coroanei	459
Odă la statua lui Ștefan cel Mare	460
Margărita	461
În mezul iernei	463
Zilele babei	464
Izvorul	468
Hora dobrogeană	469
Brind	470
Patru regini	471
Erin	472
Poetului Mistral	473
Ronsard la Tuluza	474
Domnului Louis Roumieux	476
Domnuțului Gabriel Azaïs	477
Inscripție pe viaducul de la Forcalquier	479

NOTE ȘI COMENTARII	480

felul, de observații sociale, peisaje prinse la fața locului, scene de interior, portrete, dialoguri și chiar scheme de subiecte” (Ion Roman).

Volumul 3 intitulat „Teatru” prezintă o selecție din opera de dramaturg a scriitorului. Începând cu anul 1840, când era numit, alături de M. Kogălniceanu și C. Negruzzi, în grupul celor trei directori ai Teatrului Național din Iași, și până în 1890, între prima lui comedie, *Farmazonul din Hârlău*, și ultimele clipe ale vieții sale, când face corecturi la drama *Ovidiu*, Alecsandri a scris peste 60 de piese de teatru: cântecele comice, scenete, comedii, vodeviluri, operete, drame în versuri și în proză, alimentând consecvent repertoriul Teatrului Național. Pe bună dreptate, scriitorul mărturisea cu multă modestie într-o scrisoare de la 30 ianuarie 1865, adresată bunului său prieten Alexandru Hurmuzachi, următoarele: „Nu știu dacă am creat Teatrul Național, dar știu că i-am adus un mare concurs...” Aportul lui în acest domeniu este enorm și poate fi comparat doar cu acela al lui Caragiale.

În limita spațiului tipografic rezervat textelor dramaturgice, am selectat pentru acest volum trei vodeviluri (*Chirița în Iași sau Două fete ș-o neneacă*; *Chirița în provincie și Arvinte și Pepelea*), două comedii (*Iașii în carnaval și Sânziana și Pepelea*) și drama *Despot-Vodă*. Piese selectate sunt însoțite de un text publicat pentru prima dată, ca prefață, în ediția de „Opere complete”. Partea I. *Teatru* (vol. I-IV). București, Editura Socec & Comp., 1875.

Un studiu introductiv de sinteză și o cronologie cu date esențiale de istorie literară despre viața și opera scriitorului, incluse în primul volum, precum și o secțiune de iconografie plasată în volumul al doilea vor contribui la cunoașterea mai profundă a creației lui Vasile Alecsandri și a unor date și informații privitoare la personalitatea lui și a familiei sale.

Textele cuprinse în fiecare volum sunt însoțite de succinte note și comentarii istorico-literare de natură informativă: data apariției scrierii în cauză, contextul apariției, publicația în care a apărut prima dată, data publicării în volum ș.a.

EDITORII

DOINE (1842–1852)

*Preaiubitului meu părinte
VORNIC V. ALECSANDRI
închin aceste doine cu iubire și recunoștință.*

1853

DOINA¹

Doina, doiniță!

De-aș avea o puiculiță
Cu flori galbene-n costiță,
Cu flori roșii pe guriță!

De-aș avea o mândruliță
Cu ochișori de porumbică
Și cu suflet de voinică!

De-aș avea o bălăioară
Naltă, veselă, ușoară,
Ca un pui de căprioară!

Face-m-aș privighetoare
De-aș cânta noaptea-n răcoare
Doina cea dismierdătoare!

*

Doina, doiniță!

De-aș avea o pușculiță
Și trei glonți în punguliță
Ș-o sorioară de bărdiță!

¹ Doina este cea mai vie expresie a sufletului românesc. Ea cuprinde simțirile sale de durere, de iubire și de dor. Melodia doinei, pentru cine o înțelege, este chiar plângerea duioasă a patriei noastre după gloria sa trecută!

De-aş avea, pe gândul meu,
Un cal aprig ca un leu,
Negru ca păcatul greu!

De-aş avea vro şapte fraţi,
Toţi ca mine de barbaţi
Şi pe zmei încălecaţi!

Face-m-aş un vultur mare,
De-aş cânta ziua, la soare,
Doina cea răzbunătoare!

*

Doină, doiniţă!
Şi i-aş zice: „Mândruliţă,
Mă jur p-astă cruciuliţă
Să te țin ca un bădiţă!”

Şi i-aş zice: „Voinicele,
Să te-ntorci cu rândunele
Peste dealuri şi vâlcele!”

Şi le-aş zice: „Şapte fraţi,
Faceţi cruce şi juraţi
Vii în veci să nu vă daţi!”

Hai, copii, cu voinicie,
Să scăpăm biata moşie
De păgâni şi de robie!

1842

BABA-CLOANȚA

Baba-i calul dracului.
(Vorbă veche)

Şede baba pe călcaie
În tufarul cel uscat,
Şi tot cată nencetat
Când la luna cea balaie,
Când la focul cel din sat.

Şi tot toarce cloanța, toarce,
Din măsele clănțânind
Şi din degite plesnind.
Fusu-i rapide se-ntoarce,
Iute-n aer sfârâind.

„Fugi, Urâte! baba zice,
Peste codrul cel frunzos,
În pustiu întunecos!
Fugi, s-alerge-acum aice
Dragul mândrei, Făt-Frumos.

De-a veni el după mine
Să-l iubesc eu, numai eu,
Dare-ar Domnul-Dumnezeu
Să-i se-ntoarcă tot în bine,
Cum se-ntoarce fusul meu!

Iar de n-a vrea ca să vie,
Dare-ar Duhul necurat
Să fie-n veci fărmeccat
Şi de-a Iadului urgie
Vecinic să fie-alungat!

În cap ochii să-i se-ntoarcă
Şi să-i fie graiul prins,
Iar Satan, c-un fier aprins,
Din pept inima să-i stoarcă
Şi s-o ardă-n foc nestins!

Feară-Verde să-l gonească
Cât va fi câmp de gonit
Şi lumină de zărit.
Noaptea încă să-l muncească
Sânge-Roş şi Hraconit!”¹

Toarce baba, mai turbată!
Fusu-i zboară nevăzut,
Căci o stea lungă-au căzut,

¹ Feară-Verde, Sânge-Roş şi Hraconit sunt stihii duşmane omului.

Pe lună s-au pus o pată
Ș-în sat focul a scăzut:

„Dragă puiule, băiete,
Trage-ți mâna din cel joc
Ce se-ntoarce lângă foc,
Ș-ochii de la cele fete,
Cu ochi mari, făr' de noroc.

Vin' la mine, voinicele,
Că eu noaptea ți-oi cânta,
Ca pe-o floare te-oi căta,
De diochi, de soarte rele
Și de șerpi te-oi descânta.

Vai! din ziua cea de vară
Când, prin luncă rătăcit,
Cântai Doina de iubit,
Cu-a mea inimă amară
Sufletu-mi s-au învrăjbit!

Adă-mi fața ta voioasă
Ș-ai tăi ochi de dismierdat,
Că mă jur în ceas curat
Să-ți torc haine de matasă,
Haine mândre de-mpărat.

Vârcolacul¹ se lățește
Sus, pe lună, ca un nor,
Vin' ca paserea-ntr-un zbor
Păn' ce viața-mi se sfârșește
Ca și lâna din fuior”.

Baba-Cloanța geme, plânge,
Căci fuiorul s-au sfârșit,
Iar voinicul n-au venit!
Mânile cumplit își frânge,
Crunt strigând spre răsărit:

„Sai din hău făr' de lumină
Tu, al cerului dușman!
Tu, ce-n veacuri schimbi un an
Pentr-un suflet ce suspină,
Duhul răului, Satan!

Tu, ce stingi cu-a ta aripă
Candela de pe mormânt,
Unde zac moaște de sfânt,
Când înconjuri într-o clipă
De trei ori acest pământ!

Vin' ca-n ceasul de urgie
Când zbori noaptea blăstemând,
Ca să-mi faci tu pe-al meu gând,
Că de-acum pe vecinicie
Ție sufletul îmi vând!”

Abie zice, și deodată
Valea, muntele vuiesc,
În nori corbii croncăiesc,
Și pe-o creangă ridicată
Doi ochi dușmani strălucesc!

„Eu pe mândru-ți l-oi aduce
(Zbeară-un glas ce dă fiori),
Pintre șerpi și pintre flori,
La cea baltă de mă-i duce
Și-mpregiuru-i de trei ori!”

Baba-Cloanța se pornește
Fără grijă de păcat,
Cu Satan încălecat,
Ce din dinți grozav scrâșnește
Și tot blastemă turbat.

Saltă baba, fuge, zboară
Cu sufletul după dor,
Ca o buhnă la izvor,
Și-n urmă-i se desfășoară
Toată lâna din fuior.

¹ Poporul român crede că vârcolacii mănâncă soarele și luna în timpul eclipselor. Această crezare superstițioasă domnește în țările noastre tocmai din timpul dacilor, căci însuși Ovidie pomește despre dânsa în poeziile sale. Vârcolacul se numește în limba latină: *vermicolacius*.

Fuge baba despletită,
Ca vârtejul fioros,
Sus, pe malul lunecos,
Și-n tăcerea adâncită
Satan urlă furios.

Mii de duhuri ies la lună,
Pintre papură zburând,
Și urmează șuierând,
Baba-Cloanța cea nebună
Care-aleargă descântând.

Codrul sună, clocotește
De-un lung hohot pân-în fund.
Valea, dealul îi răspund
Prin alt hohot ce-ngrozește,
Dar pe dânsa n-o pătrund!

Ea n-aude, nici nu vede,
Ci tot fuge nencetat,
Ca un duh înspăimântat,
Căci Satana o răpede
Către țelul depărtat.

Zece pasuri încă grele...
Mândrul că și-a dismierda,
Ca pe-o floare l-a căta,
De diochi, de soarte rele
Și de șerpi l-a descânta.

Doi pași încă... Vai! în luncă
Țipă cocoșul trezit;
Iar Satan afurisit
Cu-a sa jertfă se aruncă
În băltoiu mucezit!

Zbucnind apa-n nalte valuri,
Mult în urmă clocoti,
În mari cercuri se-nvârti,
Și de trestii, și de maluri
Mult cu vuiet se izbi.

Iară-n urmă liniștită
Dulce unda-și alina,
Și în taină legăna
Fața lunii înălbită
Ce cu ziua se-ngâna...

Când pe malu-i trece noaptea
Călătorul șuierând,
Pintre papuri când și când
El aude triste șoapte
Ș-un glas jalnic suspinând:

„Vin' la mine, voinicele,
Că eu noaptea ți-oi cânta,
Ca pe-o floare te-oi căta,
De diochi, de soarte rele
Și de șerpi te-oi descânta!”

1842, Mircești

SORA ȘI HOȚUL

Sus, în deal, la monastire,
Plânge sora-ntr-o grădină,
Plânge noaptea și suspină
Dup-a lumii fericire:

„De când eu eram copilă
Sunt de toți ai mei uitată
Și de rude fără milă
În pustiuri lepădată!

Fără vină, din născare
Mă văzui eu pedepsită,
Și de-a lumii dismierdare
Mă simții în veci lipsită!

În amar trăind de mică,
Ochii-mi plâng, sufletu-mi geme,
Și, ca pomul ce jos pică,
Viața-mi cade fără vreme!